

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 4. Nonnulla corollaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

ad produendos effectus, quorum non habent virtutem inchoatam, quia illud esset chimericum, sicut esset chimericum dominium, quo Deus posset uti gratia habituali ad constituendum hominem formaliter nigrum, & nigredine ad constituendum hominem formaliter sanctum, quod dominium ut pote fictitium, & chimericum à Deo est relegendum. Ad illud quod dicitur de perfectione omnipotentiae. Respondeo omnipotentiam esse summam, & infinitam perfectam, ad cuius perfectionem non attinet posse facere illa, quae ex se implicant. Ad comparationem ex artifice adductam. Respondeo, excellentiorem artificem melius uti quocumque instrumento ceteris paribus, alio imperitiori artifice, nullum tamen posse uti tanquam instrumento, re omnino inepta ad opus faciendum, neque enim probus, aut improbus pictor poterunt tanquam in tabula in substantia Angeli depingere, vel illa uti tanquam penicillo, quia substantia Angeli omnino inepta est ad haec munera, ita neque Deus potest uti quacumque creatura ad quemcumque effectum producendum, quia plures illarum omnino ineptae sunt, neque aliquam virtutem habent inchoatam ad plures effectus producendos.

21

Obiit, septimò: Sacramenta causant gratiam supernaturalem, & humanitas Christi multa miracula est operata, & effectus produxit, qui naturaliter produci non poterant: ergo potest Deus eleuare entitates naturales ad effectus supernaturales, ad aliaque quamplurima, quae sine miraculo fieri non possunt. Respondet P. Vasquez locis suprà citatis, gratiam supernaturalem dependere à sacramentis, & miracula fieri ab humanitate Christi moraliter, & non physice, quod in sacramentis specialiter probatur, quia sacramentum Baptismi operatur recedente fictione, dum non existit, nihilque potest physice, dum non existit effectum sortiri, & reliqua sacramenta effectum sortiuntur in ultimo instanti, in quo conficiuntur, in quo vix minutula particula illorum perseuerat, quando enim profertur ultima syllaba verborum consecrationis, tantum illa superest, à qua posset physice gratia produci, reliqua enim verba iam non existunt, ac proinde nihil possunt producere: & quando alter sponsus ultimo exprimit consensum, iam praecessit consensus, & expressio alterius sponsi, & nihil potest operari. Adde secundum hanc sententiam defendi posse plura miracula sanctissimam Christi humanitatem non solum moraliter, sed etiam physice perpetrasse, quia quando Petrus supra mare tuto pede ambulare iussit, tantum necessum fuit Petro Christum imprimere impulsus, ut non submergeretur, quem quoad substantiam naturaliter imprimere poterat, quod autem illum imprimeret absque vilo contactu, & distans à Petro, hoc erat supplere Deum miraculose conditionem requisitam ad operandum, non verò eleuare Christi humanitatem ad aliquem effectum secundum substantiam altioris ordinis ab illis, quos naturaliter potuit producere. Similiter quando caecis visum restituebat effectus secundum substantiam productus, tantum erat temperamentum qualitatum, & motus localis organorum ut situm, & locum haberent requisitum ad proprias functiones obeundas, qui motus localis secundum substantiam non excedit virtutem naturalem humanitatis, neque in temperamento qualitatum erat aliqua, quae secundum substantiam non posset produci à Christo. Neque ideo sine maximo miraculo haec fiebant; non enim sine miraculo potest moueri, & ad proprium restitui locum exiguus neruus in cerebro absconditus ac alio supposito loco distante ab homine, cuius organa ad proprium locum restituuntur, neque in tam exiguis partibus quantitatis inter se propinquis potest tanta, & non maior, neque minor intensio qualitatis, diuersa in diuersis partibus ab agente loco distante, & supposito distincto produci. Difficilius haec doctrina poterit defendi in aliis miraculis, videlicet in conuersione aquae in vinum facta in nuptiis, & praecipue in mortuorum resurrectione, de quibus Theologi disputabunt. Sufficiat modò dicere cum P. Vasquez, haec miracula moraliter, & non physice à sanctissima Christi humanitate esse perpetrata.

§. I V.

Nonnulla corollaria.

22 **E**X his, quae dixi multa sunt notanda, quae facile ex doctrina deducuntur, quae in praesentiarum exprimam, ut plenam de hac re notitiam meo lectori reddam.

Noto, duplicem esse potentiam obediencialem: quaedam absoluta est naturalis in ordine ad substantiam effectus, & obediencialem in ordine ad modum, quo illum producit: alia obediencialem est in ordine ad substantiam effectus. Exemplum prioris esto ignis quatenus potest agere in passum distans, quin agat in propinquum, vel quatenus potest introducere formam ignis in materiam ultimo dispositam ad aliam formam, & carentem dispositionibus ad formam ignis. Posterioris enemplum est potentia intellectiva, quae ad substantiam visionis intuitiue obediencialem est, quia ex ipsa substantia visionis fieri nequit ab intellectu non eleuato per lumen gloriae, vel per concursum specialem Dei suppletis vice luminis.

Ex hac potentiarum obediencialem differentia alia suboritur eisdem intrinseca, videlicet potentiam obediencialem tantum secundum modum, & non secundum substantiam esse virtutem completam, vel quae naturaliter potest compleri secundum id, quod requiritur ex parte virtutis influentis in effectum, & tantum dici obediencialem, quia illi deficit conditio requisita ad agendum, sicuti in igne agente in distans, quia dicit totam virtutem adequatam effectus producendi, & quatenus distinctus ab eleuatione dicit totum id quod se tenet ex parte virtutis productiuae, vel saltem principium inadaequatum, quod naturaliter posset compleri, & tantum eleuatur, quia suppletur conditio quaedam, quae etiam naturaliter posset accidere virtuti. Vnde illa eleuatio est quasi accidentaliter contingens causa ad effectum producendum, quia naturaliter poterat contingere virtutem esse completam, & cum omnibus praerequisitis ad effectum eundem producendum absque aliqua eleuatione: ignis enim, qui calorem producit in passu distanti potuit esse applicatus ad eundem calorem in eodem passu producendum. Potentia obediencialem respectu substantiae effectus semper est principium inadaequatum, non solum ex defectu conditionis, sed etiam ex defectu virtutis requisitae ad effectum producendum, non enim potest dari virtus adaequate actiua obediencialem respectu alicuius effectus. In effectu supernaturali producendo à potentia obediencialem naturali, & in quocumque effectu perfectiori potentia obediencialem certum est, quia nequit entitas imperfectior esse adaequate virtus productiua effectus illa perfectioris. In aliis quibuscumque potentis probo ex dictis suprà, ubi statui debere concursus causa primae omni virtuti, quae ex se habet omnia requisita ac effectum, ita ut superueniente concursu illum produceret: ergo, si daretur virtus adaequate actiua respectu alicuius effectus illi naturaliter deberetur concursus: ergo ex omni capite esset virtus naturalis & non obediencialem.

Alia ex his differentia deprehenditur inter potentiam obediencialem actiuam, & inter potentiam obediencialem passiuam ad effectus substantiam. Quod potentia obediencialem actiua vt ipse inadaequata in ratione virtutis actiuae semper eleuatur, seu compleretur per aliud principium actiuum siue illi inharens, sicuti lumen gloriae eleuans intellectum ad visionem beatam, siue illi tantum extrinsece assistens, sicuti omnipotentia cum praesto adest intellectui ad producendum cum illo visionem beatam per specialem concursum, quem loco luminis praestet omnipotentia. Potentia obediencialem passiuam non necessario eleuatur per aliud principium tenens se ex parte passiuae, neque per omnipotentiam suppletentem vices principij passiuum, sed tantum per eleuationem tenentem se ex parte principij actiuum, eo enim ipso quod intellectus sit potens producere actiue visionem, est potens illam recipere, quia principium passiuum non indiget alia eleuatione praeter illam, quam dicit principium actiuum, ita ut si per impossibile intellectus posset absque illa eleuatione visionem producere, etiam absque illa eadem visionem naturaliter recipere posset. Non nego posse dari aliquam potentiam passiuam indigentem eleuatione faciendam per aliud principium passiuum respectu effectus recipiendi, potest enim dari principium passiuum naturale secundum substantiam inadaequatum respectu alicuius formae substantialis, quae non possit compleri nisi per aliud principium supernaturale, cum quo componatur vnum adaequatum principium passiuum formae supernaturalis recipiendae, sicut enim intellectus, & lumen gloriae constituunt vnum principium actiuum adaequatum visionis supernaturalis, sic intellectus iste, vel alius specie distinctus posset cum alio habitu constituere vnum principium adaequatum passiuum respectu

§. I.

Exploditur sententia Ripaldæ.

respectu alicuius actus, quem non posset adequatè intellectus recipere. Hoc tamen non est proprium omnis principij passivi, respectu omnis effectus recipiendi, quia intellectus necessariò recipit aliquem habitum, vel actum supernaturalem immediatè sine consortio alicuius principij supernaturalis passivi, quasi hoc comprincipium recipiatur in intellectu, vel recipiatur tantum in principio passivo naturali secundum substantiam, vel in infinitum esset abundum, vel deberet esse creatum, & hoc nullum potest de facto excogitari respectu intellectus de facto existentis.

26 Posses contra hanc doctrinam non abs re obicere: Potest dari potentia passiva naturalis secundum suam entitatem adequatam respectu effectus recipiendi in ratione principij passivi, quæ obedientialis dicitur in ordine ad talem effectum, quia connotat principium actuum supernaturalem & indebitum, sine quo non potest materialiter effectum causare, quæ præcisè eleuatur per aduentum principij actui supernaturalis: ergo poterit dari virtus activa naturalis secundum substantiam, quæ sit adequata in ratione virtutis actiue naturalis, & obedientialis dicatur, quia connotat passum supernaturalem, & indebitum, quod illi nõ potest naturaliter coniungi, sine quo non poterit effectum producere. Respondeo negando consequentiam, rationemque disparitatis assigno. Principium actuum adequatè secundum se totum naturale non potest esse principium actionis supernaturalis, & ita non potest agere circa subiectum supernaturale, quia omnis passio subiecti supernaturalis, quæ est eadem cum actione est supernaturalis, ex quo fit principium actuum adequatè naturale non posse eleuari a passo supernaturali, cum non possit agere circa illud. Principium verò passuum adequatè naturale potest esse principium passionis supernaturalis, ac proinde potest pati ab agente supernaturali, & ab illo eleuari.

27 Noro etiam non solum dari eleuationem & potentiam obedientialem principij naturalis ad effectum supernaturalem, & principij imperfectioris ad effectum perfectiorem; sed etiam principij supernaturalis ad effectum supernaturalem, & principij supernaturalis ad effectum naturalem, & absolutè principij perfectioris ad effectum imperfectiorem, & principij perfecti ad effectum æquè perfectum. Ratio à priori est, quia in his omnibus entitatibus potest dari ad hos omnes effectus ratio potentie inchoatæ, quæ non possit compleri naturaliter per aliam potentiam. Potest enim dari Angelus habens virtutem inchoatam, & inadéquatam ad producendam formam cuiusdam alii materialis, quæ tantum possit compleri per omnipotentiam, vel saltem per aliam concausam supernaturalem, & tunc Angelus spiritualis perfectior forma alii habebit virtutem obedientialem respectu effectus materialis, & imperfectioris. De aliis potentiis annumeratis exempla sunt obuia.

PUNCTUM VIII.

Quid sit potentia obedientialis.

I Quam grauitè in hac re offendunt graues auctores sapientissimi & recentiores, qui non distinguunt inter potentiam obedientialem, & eleuationem eiusdem potentie, pleraque confundunt, & doctores, quorum sententiam amplectuntur abs re impugnant, & contra assertentes eleuationem fieri per qualitatem inhaerentem, motumve transeuntem, probant potentiam innatam esse intrinsecam, & indistinctam à creatura, & contra illos, qui dicunt virtutem obedientialem esse indistinctam à creatura probant creaturam eleuari per aliud comprincipium, seu auxilium extrinsecum, & ita Doctores inter se non dissidentes concertationes fingunt, prolixasque excitant quæstiones, in quibus si distinctè procederent, clarè apparerent, illaque rerum distinctarum confusione omnibus tenebrescunt. Non vacat omnium Doctorem mentes explicare, quos pro mea adducam sententia fideliter referam, monèoque ab aliis relatos legendos esse, plures enim inueni quos finistrè etiam doctissimi viri interpretantur. Claritate & distinctione, quam semper affecto rem tractabo.

2 Noster Ripalda tom. 1. de supern. quæst. 41. sect. 9. & 6. duplicem actiuitatem in potentia obedientiali distinguit, conditionalem vnam, & aliam absolutam. Virtus conditionata est, quæ entitas non est absolutè adhuc inadéquatè potens, sed tantum sub conditione si illi adfuerint reliqua comprincipia supernaturalia requisita ad effectum, cum quibus entitas nullam habet connexionem, quia illa sunt supernaturalia, & entitas, quæ virtus obedientialis denominatur est naturalis, nihilque naturale connexionem habet cum re supernaturali. Alia est virtus absoluta, etsi inadéquata, quæ absolutè intellectus inadéquatè est potens producere visionem. Virtutem illam conditionatam asserit non distingui ab entitate rei, virtutem verò absolutam asserit distingui inadéquatè adhuc ut virtus partialis est ab entitate, quæ dicit in recto entitatem rei, & in obliquo adiutorium Dei, seu auxilium intrinsecum, quo virtus illa conditionata transit in absolutam, & formaliter constituitur virtus inadéquata partialis effectus. Itaque virtus absoluta partialis, quam habet intellectus ad visionem beatam dicit in recto ipsum intellectum, & in obliquo lumen gloriæ, & possibilitatem visionis, cum quibus illa conditionata cum intellectu identificata connexionem non habet, quia nihil naturale connexionem potest habere cum entitate supernaturali.

3 Rationem huius distinctionis inadéquatæ virtutis absolutæ partialis desumit ex natura eiudem entitatis habentis potentiam obedientialem, quæ absoluta debet esse ab aliis comprincipiis supernaturalibus, quibus indiget ad suum effectum producendum, & sine quibus impotens est illos producere. Ex hoc capite infert distinctionem inter potentiam partialem, quam habet intellectus ad cognitionem naturalem, & ad supernaturalem. Quia intellectus in opinione Ripaldæ connexionem habet cum possibilitate omnium cognitionum naturalium, quas potest efficere, & omnium principiorum, quæ per se requiruntur ad has cognitiones efficiendas, ac proinde per se ipsum est cum omni, quod requirit ad cognitiones producendas, & ita per se ipsum potest dici virtus partialis absoluta effectus: idem verò intellectus connexionem non habet cum possibilitate visionis beatæ, neque luminis gloriæ requisiti ad visionem, quia etiam si vtrumque repugnaret, permaneret idem intellectus, & ita indiget non non repugnantia horum, ut absolutè sit potens, adhuc partialiter producere effectum, & cum non habeat connexionem cum tali non repugnantia, quovis ipsa, intelligatur non intelligitur intellectus adhuc partialis absoluta virtus ad producendum effectum. Ex hoc infert absolutam virtutem tantum dicere entitatem intellectus, sed etiam importare in obliquo alia comprincipia, cum quibus ex se posset intellectus non coniungi, & sine quibus non esset absolutè adhuc partialiter potens. Idem dicit de omnipotentia quatenus virtus adequata productiua ignis, quæ nõ est virtus productiua absoluta quovisque intelligatur possibilitas ignis, quia hac deficiente omnipotentia nõ poterit absolutè ignem producere, & nullam connexionem habet cum illa, ratione cuius non possit deficere. Eandem doctrinam tradit de potentia obedientiali passiva disp. 25. sect. 3. asserit enim potentiam obedientialem intellectus ad recipiendam visionem, seu quamlibet formam substantialem duplicem esse, conditionatam, & absolutam, illam non distinguit ab intellectu, hanc asserit distingui inadéquatè, quia supra entitatem intellectus dicit possibilitatem formæ supernaturalis recipiendæ, & principij actui requisiti ad producendam talem formam supernaturalem, cum quibus non habet connexionem propter rationem iam dictam, videlicet, nullam entitatem naturalem per se esse coniunctam cum entitate supernaturali adhuc ut possibili.

4 Multa mihi in hac sententia displicent, nonnulla attinam. Nec verè supponit hic auctor, nec bene infert: non verè supponit, quia falsum est intellectum habere connexionem cum cognitionibus naturalibus, quas potest producere, & cum illarum principiis per se requisitis, & illa non habere cum cognitionibus supernaturalibus, ut ostendam Controuerf. 10. Metaphysic. ubi probabo intellectum non habere connexionem cum cognitionibus naturalibus, & casu, quo illam haberet eandem habiturum cum cognitionibus etiã supernaturalibus. Non verè infert, quia

admissa